

Aktuell och avancerad "kokbok" för klinisk bakteriologi

Neil Woodford, Alan P Johnson, eds. **Molecular bacteriology. Protocols and clinical applications. Methods in molecular medicine 15.** 682 sidor. Totowa, New Jersey: Humana Press, 1998. ISBN 0-89603-498-4.

Recensent: Torkel Wadström, professor, institutionen för infektionssjukdomar och medicinsk mikrobiologi, Lunds universitet.

Humana press har på bara ett år blivit ett mycket uppmärksammat förlag med en imponerande utgivning av medicinsk litteratur. På de senaste två åren har man lyckats publicera 15 volymer i denna aktuella serie på teman som genterapi, tumörmarkörer, antisense- och ribozymterapiapplikationer och diagnostikprotokoll för virusinfektioner och cancersjukdomar.

Goda tips för felsökning i diagnostik

I 31:a kapitlet i aktuell volym granskas kritiskt DNA-baserad metodik för att diagnostisera såväl konventionella patogener såsom nya svåra och icke-odlingsbara agens.

I första kapitlet summeras den explosiva utveckling av PCR-baserad diagnostik med 33 584 artiklar citerade i Medline fram till 1998, varav endast 43 (dvs 0,1 procent) behandlar utvärdering och kvalitetsstudier av denna ultrakänsliga metodik, som lätt kan generera falskt positiva laboratorieresultat.

Varje kapitel ger standardprotokoll för bakteriella patogener med goda tips för felsökning i diagnostik och jämförande analys över mest använda metodik idag och vad som är mest lovande under utveckling.

Metodik under utveckling

Särskilt tänkvärda är kapitlen om stafylokokker och salmonellainfektioner, där vi än idag förlitar oss på väletablerad metodik såsom fag- och serolo-

gisk typningsmetodik men där PCR och konkurrerande metodik nu utvecklas i många forskningslaboratorier att introduceras för studier av smittspridning inom sjukhus och i samhälle. Parallellt ser vi nu utveckling av genbaserad diagnostik av antibiotikaresistens som tillåter studier av spridning av resistensgener hos multiresistenta sjukhusstafylokokker och vankomycinresistenta enterokocker.

Ett måste för intern utbildning

Kapitel som behandlar dessa teman är välskrivna med föredömligt enkla och lättlästa tabeller över gensekvenser och andra hårddata. Risken är dock att denna volym redan inom något år kan verka föråldrad.

Denna är ett måste för raskt inköp till universitetsklinikens laboratorium och dess sjukhushygienavdelning, att användas för intern utbildning och för metodikutveckling. •

Utmärkt hälsoinformation för tropikresenärer

Hälsoråd och tips för dig som åker till tropiska länder. 63 sidor. Linköping: Vacc-Guiden i Sverige AB, 1997. Pris 360 kr/150 st exkl moms.

Recensent: Olle Norrbohm, leg läkare, föreståndare för UD-Sidas klinik, Danderyds sjukhus, Stockholm.

Detta häfte har samma format som den flygbiljett men innehåller mer än man vid första anblicken skulle kunna tänka sig.

Inte bara vaccinationer

Tanken är att vi som sysslar med vaccinationer inför utlandsresor inte bara ger vacciner utan även tar på oss ansvaret för att informera resenären om hälsorisker och hur man undviker dem. För som det så riktigt påpekas redan i inledningen skyddar vacciner bara mot en liten del av alla de faror som lurar.

Trafikolyckor, även med dödlig utgång, är alltför vanliga: tarminfektioner vanligen inte av samma tyngd, men des- to vanligare. Vi kan inte vaccinera mot

trafikolyckor eller resediarré, men det borde vara en självklarhet att vi informerar även om sådant som vi inte kan vaccinera mot.

Muntlig information glöms lätt

När resenären glad i hågen och med reslust i blicken kommer till våra mottagningar och vi aldrig så pedagogiskt börjar tala om värme- och vattenburen smitta, motorcykelolyckor och malaria, sex och smittosamma sjukdomar är det lätt att man slår dövörat till. Det var ju »bara en spruta» man ville ha. Den muntliga informationen glöms så lätt, och i den situationen är »Hälsoråd och tips för Dig som åker till tropiska länder» en utmärkt skrift att lämna till patienten för framtida studier.

Såväl för den resvane som för förstagångsresenären

Man har på ett väl avvägt sätt utformat innehållet så att det lämpar sig för den mer erfarne resenären men även för den som för första gången skall ut i den stora vida världen.

Kortfattat och sakligt skriver man om ämnen som malaria, vattenrening, vistelse på hög höjd, sportdykning, rabies, tandproblem, sol och värme, graviditet, reseapotek och mycket annat.

Praktiska råd

Man kan även läsa om hur det är att resa med vissa kroniska sjukdomar och handikapp och inte minst viktigt om den stora fara som trafiken är i många länder.

Sambandet mellan omdömesförlust vid förälskelse och alkoholkonsumtion nämns och att det är klokt att tänka efter innan.

Avslutningsvis får man enkla råd om behovet av eventuell undersökning efter resan. Allra sist finns en lista med Sveriges ambassader och generalkonsulat med telefonnummer.

Mycket information i litet format

Jag tycker att Vacc-Guidens »Hälsoråd och tips för dig som åker till tropiska länder» är en utmärkt skrift. Den är trots det lilla formatet innehållsrik och lämpar sig väl att lämnas till resenären i samband med förberedelser för långresan eller utlandsstationeringen. Min bedömning är att innehållet är sakligt och korrekt. Faktiskt förefaller även telefonnumren till ambassaderna att vara riktiga. •